

Mediálna výchova ako integrálna súčasť vyučovania

Silvia NOVÁKOVÁ

Abstrakt: Príspevok mapuje zavedenie mediálnej výchovy do modernej školy 21. storočia. Porovnáva mediálnu výchovu vo svete s mediálnou výchovou v našom Slovenskom školstve. Pohľad zameriava na výučbu mediálnej výchovy v jednotlivých typoch škôl od predškolskej výchovy, cez základnú školu až po strednú školu. Príspevok zdôrazňuje potrebu zavedenia mediálneho vzdelávania a integrácie do kurikula školy. Cieľom mediálnej výchovy je chrániť deti a dospievajúcich pred nástrahami, ktoré na nich číhajú z mediálneho sveta.

KLúčové slová: mediálna výchova, predškolské zariadenia, Rada Európy, stredná škola, základná škola.

Media Education as an Integral Part of Modern Teaching

Abstract: The paper mapped introduction of media education in modern school in 21 century. Compares media education in the world with media education in our Slovak schools. View focuses on the teaching of media education in different types of schools from pre-school through elementary school to middle school. Contribution emphasizes the need for the introduction and integration of media education into the school curriculum. The aim of media education is to protect children and adolescents from the dangers that lurk on them from the media world.

Keywords: media education, preschools, Council of Europe, high school, elementary school.

Úvod

Uvažovať o potrebnosti mediálnej výchovy v školstve je bezpredmetné. Stačí sa obzrieť okolo seba a zistíme, že dnešná mladá generácia považuje médiá za úplnú samozrejmosť, prirodzenú súčasť života a nedokážu si bez nich predstaviť každodenné fungovanie. Nástup nových digitálnych technológií stojí za zmenou životného štýlu mladých, čo má kľúčový vplyv na všetky aspekty života celej spoločnosti.

Americký profesor Marc Prensky príslušníkov novej on-line generácie nazýva digitálni domorodci – ľudia, ktorí sa už narodili do prostredia nových digitálnych technológií a od mladé veku sú tieto technológie pre ich samozrejmosťou. Väčšinu z týchto domorodcov ani nenapadne, že pred pár rokmi ešte neexistoval internet, mobilné siete a iné nástroje digitálneho veku. Tí, ktorí si nové digitálne technológie iba osvojili počas života sa nazývajú digitálni prisťahovalci. Tento opis súčasnej generácie je vysoko aktuálny. Aby sme sa všetci – domorodci aj prisťahovalci – mohli stať súčasťou informačnej spoločnosti, musíme pochopiť systém, ktorým fungujú jednotlivé médiá. Preto predstavitelia Európskej komisie apelujú na

podporu mediálnej gramotnosti v celej Európe, aby ľudia dokázali chápať a kriticky vyhodnocovať všetky médiá.¹

Mediálna výchova v zahraničí

Myšlienka zavedenia predmetu zaoberajúceho sa médiami sa zrodila v období povojnovej Európy. V prvých úvahách bola takáto výchova vymedzená ako „*prostriedok rozvoja kritického myslenia*.“²

S postupom rozvoja myslenia sa chápala ako prostriedok nevyhnutný k orientácii v informačnej spoločnosti a začala sa zaraďovať do vzdelávacieho programu krajín západnej Európy, USA, Kanady, Austrálie a Nového Zélandu. V súčasnosti je mediálna výchova začlenená do všeobecného vzdelávania vo všetkých európskych krajinách. Je prevažne integrovaná do povinných predmetov a v niektorých krajinách je súčasťou mimoškolského vzdelávania. Britský filmový inštitút a Otvorená univerzita pod záštitou UNESCO vydala komplexný súbor materiálov k problematike mediálnej výchovy. V 70-tych rokoch minulého storočia v Latinskej Amerike a v južnej Európe sa mediálna výchova zavádzala z dôvodu vyrovnávania sociálnych rozdielov prameniach z nerovných možností prístupu k informáciám. Vo všetkých krajinách sveta, ktoré majú jednotnú školskú politiku sa počíta s mediálnou gramotnosťou, ktorá je základnou výbavou absolventa školy, aby sa vedel orientovať v postmodernej spoločnosti. Rozdiel je iba v rýchlosti zavádzania mediálnej výchovy do vyučovacieho procesu.³

U našich susedov v Českej republike sa od roku 2002 realizuje projekt s názvom Media Smart. Jeho cieľom je zvýšiť mediálnu gramotnosť žiakov vo veku 6 až 11 rokov. Tento projekt má svoje počiatky v Británii a jeho cieľom je podporiť reklamnú gramotnosť detí. Mediálna výchova sa ako prierezová téma stala povinnou súčasťou vzdelávania na základných a stredných školách. Od školského roku 2008/2009 môžu českí školáci navštevovať hodiny mediálnej výchovy ak ju škola má vo svojich študijných plánoch. Každá škola v Českej republike má právo rozhodnúť o záväznosti tohto predmetu či bude povinný alebo len voliteľný. Maďari vo svojom školskom vzdelávacom programe majú mediálnu

¹ VRABEC, N., 2010. Mediálna gramotnosť v ére digitálnych médií. In: *Mediálna výchova v otvorenom priestore. Zborník z konferencie*. Bratislava: Prix Danube, s. 25-26. ISBN 978-80-970604-5-9.

² *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania*.

Dostupné na internete: http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcia_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

³ BRESTOVANSKÝ, M., 2010. *Úvod do mediálnej výchovy*. Trnava: Trnavská univerzita, s. 22-23. ISBN 978-80-8082-396-2.

výchovu zakomponovanú ako samostatný predmet alebo ako integrovanú súčasť iných predmetov ako je história, občianska náuka, vizuálna kultúra a informačné technológie. Všetky aktivity v tejto oblasti zastrešujú Regionálne centrá mediálnej výchovy. Vo Veľkej Británii sa mediálna výchova stretáva s nejednotným názorom v určení cieľov, prístupov a metód. Dôraz sa kladie na mediálne faktory, mediálne kategórie, technológie, jazyk médií a mediálny odraz reality. K rozvoju mediálnej výchovy vo veľkej miere prispieva okrem Vzdelávacieho inštitútu aj televízia BBC a Britský filmový ústav. Mediálna výchova je súčasťou anglického jazyka a jej cieľom je rozvíjať kritické názory o mediálnych textoch. V Nemecku sa mediálna výchova rozvíjala z mediálnej pedagogiky. Tento predmet sa chápe ako ochrana kultúry mládeže s cieľom pripraviť žiakov na zodpovedné narábanie s médiami. Francúzske školstvo výraznejšie nepodporuje mediálnu výchovu, pretože školstvo sa silne spája s tradíciou a kultúrou. Mediálna výchova sa rozvíja formou projektov, v priebehu ktorých sa žiaci sami zapájajú do tvorby vybraného mediálneho produktu, najčastejšie vytvárajú vlastný časopis. Súčasťou informatiky, estetiky a výučby jazykov je mediálna výchova v Rusku. Status mediálnej výchovy je nízky. O jej rozvoj sa snaží Ruská asociácia pre film a mediálnu výchovu. Svetovým lídrom v mediálnej výchove je Kanada. Zavedenie tohto predmetu bolo reakciou na prienik mediálnej produkcie zo Spojených štátov. Mediálna výchova je súčasťou predmetov o anglickom jazyku, keďže porozumenie mediálneho textu sa považuje za jazykovú zručnosť každého Kanadana. Výchova v oblasti médií je súčasťou predprimárneho vzdelávania. Centrom mediálnej výchovy v USA je nezisková organizácia – telemediálna rada. V rámci krajiny existuje viac ako 250 iných mimovládnych organizácií, v ktorých vládne živá aktivita na poli médií a výchovy v nich. Napriek tomu v USA neexistuje jednotná vzdelávacia politika v oblasti médií. V niektorých štátoch je vyučovaná v rámci literatúry a umenia. Najväčší dôraz na mediálnu výchovu kladie Austrália. Mediálna výchova sa chápe ako ochrana pred prenikaním americkej kultúry a prostriedok rozdielnosti v hodnotách.⁴

⁴ BRESTOVANSKÝ, M., 2010. *Úvod do mediálnej výchovy*. Trnava: Pedagogická fakulta, s. 23-25. ISBN 978-80-8082-396-2.

Mediálna výchova na Slovensku

Slovenská republika prijala definíciu mediálnej výchovy na základe definovania Rady Európy. „*Mediálnu výchovu definuje ako praktické vyučovanie, zamerané na vytváranie mediálnej kompetencie u jednotlivcov všetkých vekových kategórií a profesionálnych skupín. Učí jednotlivcov interpretovať a vytvárať posolstvá, vyberať najvhodnejšie médiá pre komunikáciu a prípadne vyslovovať názory k ponuke médií a ich výstupom. Mediálna výchova umožňuje občanom uplatňovať právo slobody prejavu a právo na informácie. Je prínosom nielen pre osobný rozvoj človeka, ale posilňuje časť a interaktivitu individua v spoločnosti, pripravuje ho na demokratické občianstvo a posilňuje politickú uvedomelosť.*“⁵ Prvotina v oblasti mediálnej výchovy na Slovensku bola vydaná v roku 1994 ako metodická príručka s názvom *Vydávame školský časopis*. Túto príručku môžeme považovať za prvú učebnicu mediálnej výchovy pre stredoškolskú mládež na Slovensku. Intenzívnejšie sa problematikou mediálnej výchovy začalo zaoberať Mediálne informačné centrum v roku 1997. Jeho úlohou bolo „*vedeckovýskumnou a analyticko-dokumentačnou činnosťou prispievať k rozvoju vedeckého poznania v oblasti mediálnej politiky, zabezpečovať poznatkovú základňu pre koncepcnú a rozhodovaciu činnosť orgánov štátnej správy, poskytovať výskumné, vzdelávacie a informačné služby novinárskej a mediálnej praxi.*“⁶ V súčasnosti základ pre koncepciu mediálnej výchovy na Slovensku je *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania a Mediálna výchova ako nepovinný a voliteľný predmet na základných školách a osemročných gymnáziách.*⁷ Na základe koncepcie mediálnej výchovy ako nepovinného a voliteľného predmetu sa predpokladá zavedenie mediálnej výchovy ako nepovinného predmetu do všetkých ročníkov druhého stupňa základnej školy a prvého stupňa osemročných gymnázií. V súčasnosti je možné tento predmet zaviesť ako voliteľný predmet v 7. a 9. ročníku základnej školy a 1. až 4. ročníku osemročných gymnázií. Hodinová dotácia sú dve vyučovacie hodiny a v 8. ročníku na základnej škole jednohodinová dotácia. Každý ročník má vymedzené svoje špecifické ciele a obsah.⁸ Tento výskum bol prvý

⁵ POLÁKOVÁ, E., 2011. *Mediálne kompetencie. Úvod do problematiky mediálnych kompetencií zväzok I.* Vranov nad Topľou: ELIBROL, s. 20. ISBN 978-80-89528-02-8.

⁶ BRESTOVANSKÝ, M., 2010. *Úvod do mediálnej výchovy.* Trnava: Pedagogická fakulta, s. 27. ISBN 978-80-8082-396-2.

⁷ BRESTOVANSKÝ, M., 2010. *Úvod do mediálnej výchovy.* Trnava: Pedagogická fakulta, s. 27. ISBN 978-80-8082-396-2.

⁸ *Mediálna výchova ako nepovinný a voliteľný predmet na základných školách a osemročných gymnáziách. Záverečné hodnotenie.*

Dostupné na internete: <http://www2.statpedu.sk/buxus/docs/vyskum/experimoverzavspr.pdf>

svojho druhu v podmienkach Slovenského školstva. Realizoval sa na štyroch školách a zapojilo sa do neho desať učiteľov. Výsledky výskumu ukázali odporúčanie pre pedagógov zaviesť mediálnu výchovu do prostredia základných a stredných škôl. Po absolvovaní tohto projektu sa žiaci viac zamýšľali nad mediálnymi obsahmi, ktorých sú aktívni prijímatelia a začali si uvedomovať problémovosť niektorých z nich. Výučba mediálnej výchovy prispela k uvedomelejšiemu prístupu k médiám. Výskum zároveň ukázal nutnosť formovať postoje mladých ľudí k mediálnemu násiliu. Záverečným výstupom projektu boli učebné osnovy voliteľného predmetu mediálna výchova, učebné texty a metodické materiály.⁹ Koncepcia mediálnej výchovy v kontexte celoživotného vzdelávania sa opiera o dokumenty Európskej únie, Rady Európy a UNESCO. Slovenská republika je povinná každé tri roky predkladať Európskej komisii hodnotiacu správu o aktuálnom stave a úrovni mediálnej gramotnosti. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky sa oblasti mediálnej výchovy venuje od roku 2007. Hlavným cieľom mediálnej výchovy je naučiť všetky vekové skupiny zodpovedne pristupovať k médiám a ich obsahom využívať nové komunikačné technológie a chrániť pred nezákonnými a nevhodnými obsahmi. Výchova v oblasti médií je jedným z najmodernejších trendov súčasnosti. „*Je multidisciplinárnou kategóriou, ktorá integruje poznatky širšieho spektra spoločenských vied. Považuje sa za prostriedok získavania schopností a zručností orientovať sa v mediálnom svete.*“¹⁰ Mediálna výchova by mala byť kontinuálny predmet, ktorý bude sprevádzať žiakov od základnej školy, po koniec strednej školy. Musia byť presne definované jej ciele a prepojenie s inými vyučovacími predmetmi. Po jej absolvovaní majú byť žiaci schopní samostatne zodpovedne zaobchádzať s prostriedkami spoločenskej komunikácie. Je potrebná ich orientácia v mediálnom prostredí, kritické posudzovanie informácií, skúsenosti a modely správania sprostredkované médiami. Študent moderného školstva, absolvent mediálnej výchovy sa má vedieť v médiami ovplyvňovanom prostredí správať sebavedome, zodpovedne a produktívne. Prvoradým a prioritným cieľom mediálnej výchovy je získať komplex spôsobilostí, ktoré študentom umožnia orientovať sa v komplikovanom a zložitom svete médií a ich obsahov. Mediálnej kompetencii študentov predchádza mediálna kompetencia učiteľov a budúcich učiteľov. Tu sa otvára priestor pre mediálnu pedagogiku. S mediálnou výchovou je vhodné začať už v predškolských

⁹ KAČINOVÁ, V., 2010. Ako ďalej s mediálnou výchovou v slovenskom školstve. In: *Mediálna výchova v otvorenom priestore. Zborník z konferencie*. Bratislava: Prix Danube, s. 42-43. ISBN 978-80-970604-5-9.

¹⁰ *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania*. Dostupné na internete: http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcia_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

zariadeniach, práve deti sú najľahšou obeťou médií. Už deti v mladšom veku venujú veľa času médiám a majú bohaté mediálne skúsenosti. Vplyv médií je badateľný z pozitívnej aj negatívnej stránky.¹¹ Rada Európy odporúča aj slovenskému školstvu zaradiť mediálnu výchovu do oblasti výchovy k demokratickému občianstvu. Mediálna výchova má byť objektom výskumu a praxe na rozličných úrovniach. Je súčasťou vládnych i mimovládnych orgánov, inštitúcií, organizácií a asociácií na národnej i medzinárodnej úrovni. Je to „praktické vyučovanie zamerané na budovanie mediálnej kompetencie, chápanej ako kritický a rozlišujúci postoj voči médiám s cieľom vytvárať vyrovnaných občanov, schopných vynášať vlastné sudy na základe dostupných informácií.“¹² Mediálna výchova v demokratickej spoločnosti je prínosom pre osobný rozvoj a posilňuje účasť a interaktivitu človeka v spoločnosti. Médiá ovplyvňujú postoje a správanie ľudí a sú skutočnou mocou pri propagácii demokratických myšlienok, na strane druhej ale v rukách totalitných síl sa môžu stať nástrojom etnickej nenávisťi a využívania stereotypov. Preto má aj Rada Európy snahu o zavedenie tohto predmetu. Výchovné a vzdelávacie inštitúcie na Slovensku by si mali uvedomiť, že je potrebné zaviesť mediálnu výchovu do všetkých typov škôl. Nie je to však len úloha školy. Počiatok by takáto výchova mala mať v rodine. V súčasnosti je mediálna výchova zaradená ako prierezová téma v štátnych vzdelávacích programoch pre predprimárne, primárne, nižšie a vyššie sekundárne vzdelávanie. Je možné ju realizovať dvojakým spôsobom: ako integrovanú súčasť vhodných učebných predmetov, ako samostatný predmet formou rozširujúcich hodín alebo formou projektov a kurzov. Samotné rozhodnutie pre realizáciu tohto predmetu je na školách. Je možné, aby školy využívali voľné hodiny a v školských vzdelávacích programoch využívali tento čas práve na mediálnu výchovu. Pedagogicko-organizačné pokyny pre školy na rok 2010/2011 odporúčali „implementovať do obsahu jednotlivých učebných predmetov mediálnu výchovu ako prierezovú tému štátnych vzdelávacích programov a podľa možností škôl zaraďovať ju ako samostatný predmet do školských vzdelávacích programov.“¹³ Školská prax nám v súčasnosti ukazuje realitu v zavádzaní mediálnej výchovy. Absentuje seriózna analýza stavu zavedenia mediálnej výchovy do škôl. Metodické materiály a učebnice sú síce pripravené, aj keď učitelia

¹¹ PAĽA, G., 2008. *Mediálna problematika v katolíckej náboženskej výchove*. Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, s. 81. ISBN 978-80-8068-878-3.

¹² SOLÍK, M., 2011. Mediálna výchova a demokratické občianstvo. In: *Mediálna výchova pre učiteľov stredných škôl*. Trnava: Fakulta masmediálnej komunikácie, s. 113. ISBN 978-80-8105-248-4.

¹³ KAČINOVÁ, V., 2010. Ako ďalej s mediálnou výchovou v slovenskom školstve. In: *Mediálna výchova v otvorenom priestore. Zborník z konferencie*. Bratislava : Prix Danube, s. 44. ISBN 978-80-970604-5-9.

využívajú pri výučbe len vzorové osnovy a učebnice, chýba samotná realizácia na školách. Čo sa týka záujmu zo strany pedagógov o vzdelávanie v oblasti masmédií, tá je dostatočná, je však otázne, či je to skutočný záujem alebo len akési naháňanie sa za kreditovým príplatkom. V základných pedagogických dokumentoch, ktoré sú záväzné pre všetky druhy škôl absentuje tzv. minimum z mediálnej výchovy. Hlavnou prácou žiakov na hodinách mediálnej výchovy by nemala byť tvorba mediálnych produktov, aj keď práve táto časť je pre študentov najzaujímavejšia. Mladý človek sa potrebuje najprv konfrontovať s realitou médií, mať predstavu o hodnotovej orientácii a vedieť kriticky posudzovať jednotlivé mediálne obsahy. Podstatným obsahom mediálnej výchovy realizovanej v školskom alebo mimoškolskom prostredí sa má stať výchovy k hodnotám. Prekážku v zavádzaní mediálnej výchovy môže predstavovať aj nedostatočné technické vybavenie škôl, nekvalitné učebné pomôcky, veľký počet žiakov v triede, prípadne nezáujem žiakov o tento predmet. Všetky problémy súvisia s kvalitou nášho školstva aj v iných oblastiach. Žiaci a žiaľ niekedy aj samotní učitelia nevidia vo vyučovaní mediálnej výchovy žiaden zmysel a nevnímajú mediálnu kultúru kriticky.¹⁴

Mediálna výchova v predškolskom veku

Najvyšším kurikulárnym dokumentom, ktorý definuje požiadavky a ciele pre deti navštevujúce materskú školu je Štátny vzdelávací program ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie. Určuje základné učivo, ktoré majú deti zvládnuť a ktoré garantuje štát prostredníctvom materskej škôl a učiteľov. Mediálna výchova spolu s výchovou k bezpečnosti v cestnej premávke, ochrany človeka a zdravia, výchovy k zdravému spôsobu života, tvorivosti bola zaradená do programu predprimárne vzdelávanie ako prierezová téma. Prierezové témy sa prelínajú a realizujú sa predovšetkým prostredníctvom učenia hrou. V rámci mediálnej výchovy by deti v predškolskom veku mali poznávať mediálny svet a orientovať sa v ponuke im určenej. Primerane ich veku by sa im mali vysvetľovať mediálne posolstvá a mali by sa naučiť rozpoznávať rozdiel medzi fikciou a skutočným svetom zobrazovaným v médiách. Materská škola by rovnako mala naučiť deti rozlišovať programy, ktoré sú pre nich určené. Pri výučbe v materskej škole musia učitelia rešpektovať špecifiká vývinových daností dieťaťa a vychádzať z ich poznania sveta. Tomu by mal učiteľ prispôbiť aj metódy a didaktické pomôcky. Pre deti, ktoré nenavštevujú predškolské

¹⁴ PETRANOVÁ, D., VRABEC, N., 2011. *Mediálna výchova pre učiteľov stredných škôl*. Trnava: Fakulta masmediálnej komunikácie UCM v Trnava, s. 199. ISBN 978-80-8105-248-4.

zariadenia je potrebné vytvoriť špecifický model mediálnej výchovy. Mohla by byť organizovaná prostredníctvom regionálnych a miestnych kultúrnych a osvetových centier. Centrum by bolo koordinátorom, ktorý zabezpečí projekt mediálnej výchovy, metodickú časť a rovnako aj učiteľov alebo lektorov mediálnej výchovy. Jednou z prípustných foriem mediálnej výchovy pre deti predškolského veku by mohla byť aj realizácia prostredníctvom verejnoprávnych médií Slovenskej televízie a Slovenského rozhlasu. Tieto média by do svojho programu zaradili rozličné cykly mediálnej výchovy pre deti do 6 rokov. Výhodou takejto formy by bola časová a priestorová nenáročnosť. Program by sa vysielal v dopoludňajších hodinách.¹⁵

Mediálna výchova žiakov základných škôl

Na základe štátneho vzdelávacieho programu pre 1. stupeň základnej školy ISCED 1 – Primárne vzdelávanie a štátneho vzdelávacieho programu pre 2. stupeň základnej škôl ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie je mediálna výchova zaradená do obsahu vzdelávania ako prierezová téma. Prierezové témy je možné uplatniť viacerými formami, ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu alebo ako samostatný učebný predmet v rámci voliteľných hodín.¹⁶ Žiak základnej školy by sa na 1. stupni mal oboznámiť so základnými druhmi médií, vedieť sa orientovať v ich funkciách a produktoch, ako aj chápať vplyv na detského diváka. „Žiak by si mal vedieť uvedomiť s ktorými médiami prichádza každodenne do kontaktu, ako naň vplývajú uvedomiť si ich pozitívny vplyv, ako aj ich nebezpečenstvá (manipulácia, neprimerané násilie a i.).“¹⁷ Zároveň absolvent mediálnej výchovy by mal vedieť formovať vlastný názor na médiá a ich posolstvá. Prvoradým cieľom je ochrana pred negatívnymi vplyvmi médií. Žiaci by mali nájsť optimálny spôsob života v realite, ktorú ovplyvňujú médiá a vedieť využívať médiá ako nástroje pozitívneho ovplyvňovania reality. Pri zostavovaní učebných osnov boli navrhnuté rôzne témy, ktoré súvisia so záujmami dospievajúcej mládeže, napríklad média a hodnoty, násilie v médiách, mediálni a skutoční hrdinovia, druhy a typy periodickej tlače, spravodajské a publicistické žánre, profesia novinár a mnohé ďalšie. Žiaci základných škôl sa môžu v oblasti mediálnej výchovy vzdelávať aj

¹⁵ *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania*. Dostupné na internete: http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcie_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

¹⁶ *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania*. Dostupné na internete: http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcie_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

¹⁷ *Štátny vzdelávací program mediálna výchova (prierezová téma)*. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2011. Dostupné na internete: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/prierezove_temy/medialna_isced1.pdf

formou neformálneho vzdelávania. Môžu sa zapojiť do projektu zodpovedne.sk, rôzne aktivity saleziánov. Je dôležité využiť aj neformálne vzdelávanie pretože práve veková kategória dospelých detí je najviac ohrozovaná médiami.¹⁸

Mediálna výchova na stredných školách

Mediálna výchova ako prierezová téma je povinnou súčasťou štátneho vzdelávacieho programu pre gymnáziá ISCED 3A – vyššie sekundárne vzdelávanie. Je nevyhnutné vypracovať projekty mediálnej výchovy pre všetky druhy stredných škôl – stredné odborné školy, konzervatória a obsah mediálnej výchovy prispôbiť zameraniu školy. Vyučovanie tohto predmetu by malo byť atraktívne pre danú cieľovú skupinu. Témy by mali byť prispôbené aktuálnemu spoločenskému daniu a mali by byť aj náročnejšie. Odporúčané témy sú napríklad mediálny priemysel, história médií a filmu, vývoj mediálnej oblasti na Slovensku, mienkotvorná a bulvárná tlač, vplyv médií na život človeka, analýza televízneho a rozhlasového vysielania, rozbor najnovších filmov, mediálne hviezdy, reklama, digitalizácia médií a iné. Vzhľadom na vek cieľovej skupiny sa odporúča pracovať na vydávaní školského časopisu, založenie internetovej stránky alebo tvorba rôznych diel. Stredné školy majú dostatočné možnosti pre realizáciu, najznámejším projektom, do ktorého sa študenti radi zapájajú je projekt „TASR v škole“, v rámci ktorého si študent môže vyskúšať pozíciu dopisovateľa alebo tvorcu agentúrneho spravodajstva v školskom časopise alebo internetovej televízii.¹⁹

Záver

Mediálna kultúra a percepcia závisia od miery mediálneho analfabetizmu. Prijemca mediálnych obsahov potrebuje základné mediálne vzdelanie, ktoré žiaľ častokrát absentuje práve na úrovni školy a rodiny. Je najvyšší čas takého mediálne vzdelávanie zaviesť do škôl ako povinný predmet, pretože takáto forma vzdelávania má mať dôležité postavenie v školskom vzdelávacom pláne. Podľa J. Průchu sa v súčasnosti médiá stávajú rozhodujúcou inštitúciou socializácie človeka a jeho identifikácie so spoločnosťou. Preto je potrebné venovať pozornosť edukácii detí a mládeže. Mediálna výchova je na Slovensku pomerne

¹⁸ *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania.*

Dostupné na internete: http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcie_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

¹⁹ *Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania.*

Dostupné na internete: http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcie_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

novým fenoménom. Napriek tomu sa pomaly začína adaptovať v našom školskom systéme vo všetkých druhoch škôl.

Literatúra

BRESTOVANSKÝ, M., 2010. *Úvod do mediálnej výchovy*. Trnava: Trnavská univerzita, 88 s. ISBN 978-80-8082-396-2.

NAVRÁTILOVÁ, J., ed., 2010. *Mediálna výchova v otvorenom priestore: zborník z konferencie*. Bratislava: Prix Danube, 119 s. ISBN 978-80-970604-5-9.

PAĽA, G., 2008. *Mediálna problematika v katolíckej náboženskej výchove*. Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 274 s. ISBN 978-80-8068-878-3.

PETRANOVÁ, D., VRABEC, N., 2011. *Mediálna výchova pre učiteľov stredných škôl*. Trnava: Fakulta masmediálnej komunikácie UCM v Trnava. 221 s. ISBN 978-80-8105-248-4.

POLÁKOVÁ, E., 2011. *Mediálne kompetencie. Úvod do problematiky mediálnych kompetencií zväzok I*. Vranov nad Topľou: ELIBROL, 145 s. ISBN 978-80-89528-02-8.

PRIBBULA, M., 2003. *Mediálna výchova v školskej katechéze*. Ružomberok: Pedagogická fakulta, 94 s. ISBN 80-89039-20-0.

Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania [online]. Dostupné na internete:

http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcia_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

Mediálna výchova ako nepovinný a voliteľný predmet na základných školách a osemročných gymnáziách [online]. Záverečné hodnotenie. Dostupné na internete:

<http://www2.statpedu.sk/buxus/docs/vyskum/experimoverzavspr.pdf>

Štátny vzdelávací program mediálna výchova (prierezová téma) [online]. 2011. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. Dostupné na internete:

www.statpedu.sk/files/documents/svp/prierezove_temy/medialna_isced1.pdf

Kontaktná adresa

PaedDr. Silvia Nováková

Gréckokatolícka teologická fakulta, katedra aplikovanej edukológie

Ulica biskupa Gojdiča 2, 080 01 Prešov

silvia.oscipovska@smail.unipo.sk